

Dokument z posiedzenia

B9-0518/2022

21.11.2022

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie ochrony hodowli zwierząt gospodarskich i dużych drapieżników w
Europie
(2022/2952(RSP))

**Bert-Jan Ruissen, Pietro Fiocchi, Mazaly Aguilar, Emmanouil Fragkos,
Hermann Tertsch, Sergio Berlato, Margarita de la Pisa Carrión**
w imieniu grupy ECR

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ochrony hodowli zwierząt gospodarskich i dużych drapieżników w Europie (2022/2952(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 13 i 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹ (dyrektywa siedliskowa),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że liczba dużych drapieżników w Europie kontynentalnej znacznie wzrosła, a w 2016 r. obejmowała około 9000 rysi euroazjatyckich, 16 000 niedźwiedzi brunatnych i 17 000 wilków; mając na uwadze, że w ciągu ostatnich kilku lat liczby te jeszcze wzrosły; mając na uwadze, że według najlepszych dostępnych danych w 2022 r. liczba wilków w geograficznej Europie prawdopodobnie przekroczy 21 500; mając na uwadze, że Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) już w 2018 r. sklasyfikowała wilka jako gatunek najmniejszej troski na szczeblu UE ze względu na gwałtowny wzrost jego liczebności; mając na uwadze, że spośród dziewięciu europejskich populacji wilka IUCN sklasyfikowała osiem populacji w dwóch najbardziej korzystnych kategoriach;
- B. mając na uwadze, że lawinowo narastają negatywne skutki ataków na zwierzęta gospodarskie przez rosnącą populację wilków; mając na uwadze, że wilki coraz częściej zbliżają się do ludzi, zwłaszcza na terenach gęsto zaludnionych;
- C. mając na uwadze, że załączniki do dyrektywy siedliskowej zostały przyjęte w 1992 r. i nie były aktualizowane od 30 lat pomimo postępu, o którym świadczą dane naukowe dotyczące wzrostu liczby wilków i właściwego stanu ochrony tego gatunku w UE;
- D. mając na uwadze, że w art. 19 dyrektywy siedliskowej przewiduje się procedurę dostosowania załączników do postępu technicznego i naukowego, bez konieczności ponownego zmieniania samej dyrektywy;
- E. mając na uwadze, że duże drapieżniki wykazują dużą mobilność, a ich populacje mogą rozprzestrzeniać się na dużych obszarach geograficznych w różnych krajach, w UE i poza nią, co prowadzi do sytuacji, w których ta sama populacja o właściwym stanie ochrony może być objęta środkami zarządzania w jednym regionie, a w sąsiednim regionie może być sklasyfikowana jako wymagająca ścisłej ochrony, mimo że ma taki sam stan ochrony; wzywa do przyjęcia podejścia opartego na podstawach naukowych, uwzględniającego całą populację we wszystkich państwach członkowskich;

¹ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

- F. mając na uwadze, że zwierzęta udomowione, w szczególności takie jak zwierzęta żyjące na pastwiskach i w systemach wypasu otwartego, są zagrożone coraz częstszą obecnością dużych drapieżników, zwłaszcza w regionach górskich i słabo zaludnionych, gdzie wypas jest niezbędny dla zachowania tych priorytetowych siedlisk, oraz na gęściej zaludnionych obszarach wiejskich, gdzie obecność wilków może mieć negatywny wpływ na zrównoważony rozwój i jakość życia na obszarach wiejskich, zarówno pod względem tradycyjnego rolnictwa, jak i turystyki;
- G. mając na uwadze, że na obszarach gęsto zaludnionych i zurbanizowanych, o niewielkiej liczbie dużych rezerwatów przyrody, zagrożenie dla zwierząt udomowionych jest większe; mając na uwadze, że gęstość zaludnienia znacznie różni się w poszczególnych państwach członkowskich i wynosi od 18 osób na km² w Finlandii do ponad 500 osób na km² w Holandii;
- H. mając na uwadze, że tradycyjne alpejskie pastwiska i systemy wypasu łąkowego są w coraz większym stopniu porzucane z powodu wyzwań ekologicznych i społeczno-gospodarczych oraz wyzwań dla rolnictwa związanych z gospodarowaniem w bezpośredniej bliskości gatunku dużego drapieżnika, co nieuchronnie prowadzi do konfliktu celów w zakresie ochrony przyrody; mając na uwadze, że 50 % wszystkich owiec w Europie kontynentalnej żyje w pobliżu co najmniej jednego gatunku dużego drapieżnika;
- I. mając na uwadze, że środki zapobiegawcze mające na celu uniknięcie konfliktów współistnienia okazały się niewystarczająco skuteczne, prowadząc jednocześnie do zwiększenia nakładów pracy i nieproporcjonalnych kosztów dla rolników oraz wywierając znaczny wpływ na krajobraz i swobodne przemieszczanie się innych dzikich zwierząt;
- J. mając na uwadze, że wysokość wypłacanych rekompensat różni się w poszczególnych państwach członkowskich i często nie uwzględnia całości poniesionych szkód, oprócz nieodwracalnej utraty dziedzictwa genetycznego wielu ras rodzimych;
- K. mając na uwadze, że utrata i zranienia zwierząt udomowionych będące wynikiem ataku dużych drapieżników nie tylko powodują cierpienie zwierząt i straty ekonomiczne dla rolników i hodowców, ale mają także poważne konsekwencje emocjonalne dla ich właścicieli;
1. wyraża zaniepokojenie rosnącą liczbą ataków na zwierzęta gospodarskie w wyniku gwałtownego wzrostu populacji dużych drapieżników, w szczególności wilków, w Europie; podkreśla, że europejska populacja wilków gwałtownie wzrosła od czasu wejścia w życie dyrektywy siedliskowej 30 lat temu i – w oparciu o najlepsze dostępne dane – prawdopodobnie przekroczy liczbę 21 500 osobników do 2022 r.; podkreśla, że w ocenie IUCN gatunek wilka kwalifikuje się jako gatunek najmniejszej troski na poziomie europejskim i UE-27 i nie jest już gatunkiem zagrożonym;
 2. podkreśla, że UE musi skupić się na odpowiednim zarządzaniu bioróżnorodnością, aby umożliwić zrównoważony rozwój wszystkich gatunków i ekosystemów; zwraca uwagę, że choć polityka w zakresie bioróżnorodności przyniosła pozytywne rezultaty w odniesieniu do odtworzenia szeregu gatunków dużych drapieżników w UE, to należy uznać, że rosnący poziom populacji prowadzi do coraz większych wyzwań

środowiskowych, rolniczych i społeczno-gospodarczych oraz że należy podjąć więcej działań, opartych na bardziej zregionalizowanym podejściu zgodnie z art. 2 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, aby skutecznie rozwiązać te problemy;

3. podkreśla znaczenie poprawy nadzoru nad zdrowiem dzikich zwierząt, co jest istotne dla szczególnego przypadku wilków ze względu na hybrydyzację między wilkami i psami; wyraża zaniepokojenie powszechnym występowaniem hybrydyzacji w całej Europie, choć nadal ze znacznym zróżnicowaniem intensywności, ponieważ zwiększa ona również ryzyko interakcji z ludźmi; domaga się znormalizowanej polityki identyfikacji mieszkańców i przejrzystego podejścia, w tym transgranicznej wymiany próbek DNA wilka między instytucjami badawczymi; podkreśla znaczenie wykrywania hybrydyzacji na wczesnym etapie i wzywa do bardziej proaktywnego podejścia do pobierania próbek i usuwania wykrytych hybrid z otoczenia;
4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że punkt „Projekt poprawek: Przeniesienie wilka (*Canis lupus*) z załącznika II do załącznika III Konwencji” został włączony do porządku obrad 42. posiedzenia Stałego Komitetu konwencji berneńskiej; podkreśla, że stan zachowania wilka na poziomie ogólnoeuropejskim uzasadnia obniżenie poziomu ochrony, a w konsekwencji przyjęcie proponowanej poprawki;
5. wzywa Komisję do regularnej oceny postępów w osiągnięciu stanu ochrony gatunków na poziomie populacji obejmujących całą UE oraz do oceny ekspansji dzikich zwierząt na podstawie dowodów naukowych i w oparciu o wymianę osobników i przepływ genów między subpopulacjami, przy uwzględnieniu wysokiej transgranicznej mobilności gatunków, oraz do przystąpienia do dostosowania poziomu ochrony niezwłocznie po osiągnięciu pożądanego stanu ochrony; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ułatwienia współpracy transgranicznej i opracowania transgranicznych planów zarządzania, z uwzględnieniem większych regionów geograficznych i poziomu zaludnienia;
6. wzywa Komisję do bezzwłocznego zaproponowania, zgodnie z art. 19 dyrektywy siedliskowej, poprawki niezbędnej do dostosowania załączników do postępu naukowego w zakresie stanu ochrony wilka, poprzez przeniesienie gatunku wilka ze „ściślej ochrony” w załączniku IV do „ochrony” w załączniku V, a ponadto do opracowania procedury regularnej oceny umożliwiającej regularną zmianę poziomu ochrony populacji gatunków, gdy tylko zostanie osiągnięty pożądaný stan ochrony, zgodnie z art. 19 dyrektywy siedliskowej;
7. przypomina, że art. 16 dyrektywy siedliskowej pozwala państwom członkowskim na odstępstwo od przepisów dotyczących ścisłej ochrony gatunków, w tym w celu zapobieżenia poważnym szkodom dla zwierząt gospodarskich, w interesie ochrony dzikiej fauny i flory oraz zachowania siedlisk przyrodniczych, a także w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego; na podstawie sprawozdań dotyczących stosowanych odstępstw, przekazywanych Komisji co dwa lata przez państwa członkowskie, stwierdza, że państwa członkowskie w dość różnym stopniu korzystają z elastyczności przewidzianej w przepisach; wzywa władze państw członkowskich do lepszego wykorzystania elastyczności przewidzianej w art. 16; wzywa Komisję i państwa członkowskie do aktywnego wspierania regionów stojących w obliczu narastających konfliktów związanych ze współistnieniem, mając na uwadze, że

zarówno dzikie zwierzęta, jak i zwierzęta gospodarskie ponoszą znaczne szkody, aby umożliwić im wykorzystanie elastyczności, która już istnieje na mocy art. 16; wzywa do stosowania tego artykułu z uwzględnieniem różnorodności wyzwań w całej Unii Europejskiej i w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, regionami i zainteresowanymi stronami, aby umożliwić podejście do zarządzania na poziomie większych regionów geograficznych lub na poziomie populacji w państwach członkowskich;

8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do pilnego zastosowania niezbędnego zarządzania i odstępstw, zważywszy na wpływ ataków dużych drapieżników na dobrostan zwierząt, w tym na zranienia, poronienia, zmniejszenie płodności, utratę zwierząt lub całych stad oraz śmierć psów pasterskich, a także na dobrostan ludzi, w tym na utratę dochodów oraz wyższe koszty pracy i materiałów, jak również potencjalne zranienia lub zagrożenie życia;
9. podkreśla, że hodowla zwierząt musi być możliwa bez konieczności stosowania nieproporcjonalnie kosztownych i wzmocnionych środków ochronnych, które negatywnie wpływają na możliwość prowadzenia działalności rolniczej na obszarach wiejskich; wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny wpływu rosnącej obecności dużych drapieżników w Europie na bioróżnorodność, społeczności wiejskie i turystykę wiejską, w tym na odnawianie pokoleń w rolnictwie;
10. wzywa Komisję, by uznała, że obecne środki, w tym ogrodzenia i psy pasterskie, nie przynoszą rezultatów pozwalających odpowiednio zapobiegać atakom i umożliwiającym harmonijne współistnienie; wzywa do uwzględnienia charakteru terenu i innych czynników dominujących, takich jak turystyka, które mają zasadnicze znaczenie dla danych obszarów, przy wdrażaniu środków zapobiegawczych i rozważaniu odstępstw; wzywa Komisję i państwa członkowskie do uznania, w przypadkach gdy populacja dużych drapieżników powiększa się, znaczenia opracowania i stosowania nadzorowanych środków kontroli zgodnie z dyrektywą siedliskową, w oparciu o dowody naukowe;
11. podkreśla, że gęstość populacji ludzkiej w UE jest bardzo zróżnicowana, a co za tym idzie, naturalna przestrzeń dostępna dla wilków lub innych dużych drapieżników jest różna w poszczególnych państwach członkowskich i regionach; zwraca uwagę na to, że obszary te nie są w stanie utrzymać rosnącej liczby wilków i że narastają konflikty związane ze współistnieniem, w szczególności ze zwiększoną liczbą ataków na zwierzęta gospodarskie z powodu braku dzikich zwierząt kopytnych; wyraża zaniepokojenie udowodnionymi przypadkami zbliżania się wilków do ludzi na tych obszarach, ponieważ nie unikają one już kontaktu z ludźmi, a obecność rolnika nie odstrasza wilków od atakowania zwierząt gospodarskich; zwraca uwagę, że osoby mieszkające na tych obszarach, zwłaszcza osoby słabsze, zgłaszają, że nie czują się już bezpiecznie; wzywa Komisję i państwa członkowskie do należytego uwzględnienia tego faktu przy ocenie sytuacji i konieczności wprowadzenia dalszych odstępstw i środków zarządzania;
12. podkreśla, że zmiana klimatu, kryzysy gospodarcze i mnożące się przypadki drapieżnictwa ze strony dużych drapieżników dotyczą w większym stopniu gospodarstw hodowlanych na obszarach alpejskich; zwraca uwagę, że gospodarstwa

rolne na obszarach górskich są niewielkie i borykają się z wysokimi kosztami dodatkowymi, jednak odgrywają one ważną rolę w zachowaniu górskich krajobrazów i ochronie bioróżnorodności w niegościnnych regionach, w których duże dzikie zwierzęta roślinożerne zniknęły lub nie zostały jeszcze ponownie wprowadzone, ponieważ stanowią one naturalne, opłacalne narzędzie zapobiegania i łagodzenia skutków zmiany klimatu, takich jak pożary środowiskowe; zwraca uwagę, że obszary takie jak bogate gatunkowo murawy *Nardus*, na podłożu krzemionkowym w obszarach górskich oraz alpejskie i subalpejskie murawy wapienne są szczególnie godne ochrony na mocy dyrektywy siedliskowej; zwraca uwagę, że kluczowym czynnikiem ochrony tych obszarów jest ekstensywny wypas; zauważa, że rosnąca populacja wilków w połączeniu z niemożnością zastosowania środków ochronnych w skrajnych miejscach topograficznych, takich jak obszary górskie i słabo zaludnione, prowadzi do stopniowego porzucania praktyki wypasu; wzywa Komisję, by poprzez zdecydowane działania i konkretne rozwiązania ochroniła i zachowała tradycyjne praktyki rolnicze, takie jak pasterstwo, model wypasu rolniczego, praktykę sezonowego wypasu uznaną przez UNESCO oraz sposób życia pasterzy; uznaje, że niektóre z tych praktyk mogą być objęte proponowanym wykazem potencjalnych praktyk rolniczych finansowanych w ramach programów ekologicznych, co może prowadzić do ingerencji w siedliska dzikiej przyrody; wzywa Komisję do stworzenia niezbędnych warunków ochrony pastwisk tam, gdzie środki ochrony stada są niemożliwe do zastosowania;

13. podkreśla, że dobre monitorowanie jest podstawowym warunkiem skutecznego zarządzania populacją dużych drapieżników, jednak państwa członkowskie stosują różne metody pomiaru i monitorowania; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zharmonizowania naukowo sprawdzonych metod monitorowania we wszystkich państwach członkowskich oraz do monitorowania populacji dużych drapieżników z uwzględnieniem wymiaru transgranicznego rozciągającego się na różne kraje i duże regiony geograficzne, a także cech charakterystycznych każdego ekosystemu; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie do systematycznego monitorowania ataków na zwierzęta gospodarskie; apeluje, by udostępniać opinii publicznej wyniki tego monitorowania w sposób terminowy i przejrzysty;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do określenia odpowiednich natychmiastowych i długoterminowych możliwości finansowania, poza wspólną polityką rolną, odpowiednich środków zapobiegawczych i odpowiednich rekompensat dla rolników za bezpośrednie i pośrednie szkody spowodowane przez zwierzęta chronione, w tym szkody pośrednie, takie jak utraty płodów w wyniku stresu podczas ataku, co pociąga za sobą utratę produkcji w nadchodzącym sezonie; wyraża ubolewanie, że wysokość rekompensat wypłacanych hodowcom po atakach oraz warunki wypłaty różnią się w poszczególnych państwach członkowskich; uważa, że odszkodowania wypłacane hodowcom po ataku mają na celu naprawienie poniesionych szkód i nie powinny być uzależnione od wprowadzenia przez hodowców środków ochronnych, które nie zapewniają odpowiedniej ochrony; apeluje, by odszkodowania za szkody wyrządzone przez duże drapieżniki nie były uznawane za pomoc państwa; wzywa państwa członkowskie do szybkiej i pełnej wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzęta chronione;
15. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie.